

**Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової
адміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна
академія ім. Тараса Шевченка**

Кафедра педагогіки, психології та соціальної роботи

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчально-педагогічної
роботи
Марія БОДНАР
«01» вересня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ПАТОПСИХОЛОГІЇ

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність: 053 Психологія

освітньо-професійна програма: Психологія

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи патопсихології» для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 053 Психологія. Кременець, 2025 р. 17 с.

Розробник: Т. В. Новак, доцент кафедри педагогіки, психології та соціальної роботи,
кандидат педагогічних наук, доцент.

Протокол №1 01.09.2025 року

В.о. зав. кафедри М. Я. Ярошук

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки	Нормативна	
	Спеціальність: 053 Психологія Освітньо-професійна програма Психологія		
Змістових модулів – 3	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Курс:	
Загальна кількість годин – 150		33	
		Семестр	
55			
Лекції			
24 год.12 год.			
Практичні			
28 год.12 год.			
Тижневих годин для денної форми навчання: - аудиторних – 3 - самостійної роботи студента – 5,8			
		Самостійна робота	
		98 год.126 год.	
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить (%): для денної форми навчання – 34 % / 66 %;
для заочної форми навчання – 16 % / 84 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: на основі аналізу наукових систем минулого дати студентам знання про складний процес становлення наукових поглядів на предмет психології; формувати психологічний склад мислення майбутніх психологів для аналізу і оцінки психологічних явищ; розвивати у студентів уміння практично керуватися науковими психологічними знаннями при реальній взаємодії з людьми; поглиблювати у майбутніх спеціалістів інтерес до науки, обраної професії.

Завдання:

1. Ознайомити студентів з основними напрямками та школами, які сформувалися у психології в різні епохи (від античності до сучасності).
2. Сформулювати цілісне уявлення про взаємозв'язок психології з іншими науковими галузями, в руслі і під впливом яких вона розвивалася.
3. Розвивати вміння аналізувати наукову спадщину минулого крізь призму значущості зроблених відкриттів для сучасного етапу розвитку психологічної науки.

Вивчення курсу «Основи патопсихології» спрямоване на формування у студентів професійних компетентностей:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів і характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.
Загальні компетентності	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення, аналізувати власну діяльність. ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, здатність до толерантної поведінки. ЗК9. Здатність працювати в команді.
	ЗК 13. Здатність розуміти, висловлювати та інтерпретувати поняття, факти, думки, почуття як усно, так і письмово, слухати, говорити, читати та писати державною мовою у відповідних соціальних та культурних контекстах.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології, розуміти походження психічних розладів і психологічних проблем. СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ. СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання). СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел. СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій. СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з урахуванням індивідуально-психологічних характеристик. СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації. СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову, в т.ч. особам, які отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни). СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту. СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики та усвідомлювати межі своєї компетентності. СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
7 - Програмні результати	
Програмні результати навчання	ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та

	пропонувати шляхи їх розв'язання. ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т. ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань. ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел. ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги. ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження. ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки. ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефаківців. ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні з рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання) ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника. ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т.ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни). ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів тощо, відповідно до вимог замовника.
--	--

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Теоретичні та прикладні аспекти патопсихології як навчальної дисципліни

Тема 1. Патопсихологія як наука. Зміст, завдання, методи патопсихології

Предмет, завдання патопсихології як науки. Принципи побудови патопсихологічного обстеження. Патопсихологічний експеримент. Аналіз отриманих даних патопсихологічного обстеження, винесення заключення. Патопсихологічне дослідження порушень психічної діяльності дитини, вимоги до нього. Історія розвитку патопсихології. Патопсихологічні симптоми та синдроми.

Тема 2. Патопсихологічне дослідження дітей та підлітків в клініці

Мета патопсихологічного обстеження в клініці. Види роботи патопсихолога в клініці: а) нозологічна діагностика; б) участь у психіатричній експертизі; в) оцінка ефективності терапії та прогнозу лікаря-психіатра. Етапи патопсихологічного обстеження пацієнта.

Тема 3. Порушення пізнавальної діяльності та методи його дослідження

Види розладів пізнавальної діяльності особистості: а) порушення відчуттів та сприймань; б) порушення уваги; в) порушення пам'яті; г) порушення мислення; д) порушення індивідуальних особливостей особистості. Методи патопсихологічного обстеження розладів пізнавальної діяльності особистості: а) дослідження порушень уваги та сенсомоторики; б) дослідження порушень пам'яті; в) дослідження порушень мислення; г) дослідження порушень особистості.

Змістовий модуль 2.

Нервово-психічні розлади дитячого віку

Тема 4. Аномалії психічного розвитку дитини

Поняття дизонтогенезу, причини виникнення. Параметри оцінки психічного дизонтогенезу. Класифікація типів психічного дизонтогенезу. Відставання у розвитку: а) загальний психічний недорозвиток; б) затриманий психічний розвиток. Полонка в розвитку: пошкоджений психічний розвиток; дефіцитарний психічний розвиток. Асинхронія в розвитку: викривлений психічний розвиток; дисгармонійний психічний розвиток.

Тема 5. Дитяча нервовість, її причини та наслідки

Основні види дитячої нервовості. Біологічні причини дитячої нервовості. Соціальні причини дитячої нервовості. Патологічні звички як форми дитячої нервовості (онанізм, смоктання пальця, гризіння нігтів). Плач та впертість як прояви дитячої нервовості.

Тема 6. Причини виникнення неврозів у дітей

Визначення неврозу, підходи до розуміння у вітчизняній та зарубіжній психології. Чинники біологічної природи у виникненні неврозу. Чинники психологічної природи та їхня роль у захворюванні неврозом. Чинники соціального порядку у неврозі. Патогенез неврозу у дітей.

Тема 7. Види неврозів та неврозоподібних розладів у дітей

Основні невротичні прояви у формі синдромів (астенічний, obsесивний, фобічний, іпохондричний, депресивний). Класифікація видів неврозу, їхня характеристика. Тики, заїкання, енурез як психомоторні розлади при неврозах. Патопсихологічне обстеження особистості при неврозі.

Змістовий модуль 3.

Нервово-психічні розлади підліткового віку

Тема 8. Поведінкові реакції як прояви підліткової психіки

Особливості прояву поведінкових реакцій при нормі та патології. Реакція емансипації. Хобі-реакція. Дитячі поведінкові реакції. Реакція групування з ровесниками. Реакції, пов'язані з підвищеною увагою до своєї зовнішності. Поведінкові реакції, зумовлені появою сексуального потягу.

Тема 9. Основні форми та прояви порушень поведінки у підлітків

Девіантна поведінка підлітків. Види підліткових девіацій. Делінквентна поведінка підлітків. Втечі з дому та бродяжництво як порушення поведінки підлітків. Суїцидна поведінка підлітків. Відхилення сексуальної поведінки підлітків.

Тема 10. Адиктивна (токсикоманічна) поведінка підлітків

Поняття про адиктивну поведінку. Рання алкоголізація як форма токсикоманічної поведінки підлітків: а) алкоголізм та пияцтво; б) групова та індивідуальна залежність підлітків від алкоголю; в) особливості підліткового пияцтва, негативні наслідки зловживання алкоголем; г) чинники формування алкоголізму у підлітків; д) передклінічна та клінічна стадії алкоголізму. Наркоманія у підлітків: а) мотиви вживання наркотиків у підлітків; б) форми вживання наркотиків у підлітків.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	Усього	л	п	лаб	с.р.	Усього	л	п	лаб	с.р.
						го				

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Теоретичні та прикладні аспекти патопсихології як навчальної дисципліни										
Тема 1	28	2	2	2	9	22	2	2	-	6
Тема 2		2		2	9				-	12
Тема 3		2	-	2	9	12	-	-	-	12
Разом за змістовим модулем 1	20	6	2	6	27	34	2	2	-	30
Змістовий модуль 2. Нервово-психічні розлади дитячого віку										
Тема 4	10	2	-	2	9	28	2	2	-	12
Тема 5		2	-	2	9				-	12
Тема 6		2	2	2	9	28	2	2	-	12
Тема 7	20	2		2	9				-	12
Разом за змістовим модулем 2		8	2	10	36	56	4	4		48
Змістовий модуль 3. Вікові особливості психодіагностування										
Тема 8	10	2	2	2	9	28	2	2	-	12
Тема 9	10	2		2	9				-	12
Тема 10,11	10	6	-	3	18	32	4	4	-	24
Разом за змістовим модулем 4	10	10	2	7	36	60	6	6	-	48
Усього годин	150	24	6	21	99	150	12	12	-	126

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Патопсихологія як наука. Історія становлення патопсихології.	2	2
2	Види роботи патопсихолога в клініці.		2
3	Причини, прояви дитячої нервовості.	2	2
4	Розлади спектру аутизму		2
5	Психічний інфантилізм, види, прояви. Синдром дефіциту уваги з гіперактивністю	2	2

6	Органічні розлади та порушення психіки у підлітків.		2
7	Патопсихологічне дослідження дошкільників	2	-
8	Патопсихологічне дослідження молодших школярів	2	-
9	Біологічні та соціальні причини дитячої тривожності	2	-
10	Дослідження тривожності у дітей	2	-
11	Типологія внутрішніх конфліктів особистості	2	-
12	Методика незавершених речень як інструмент виявлення внутрішніх Конфліктів у різних сферах життя особистості	1	-
13	Типологія порушень виховного процесу у сім'ї	2	-
14	АСВ як інструмент дослідження типів неправильного батьківського виховання	2	-
15	Патопсихологічне дослідження порушень психічних процесів та відхилень в особистісному розвитку підлітків.	2	-
16	Акцентуації характеру у підлітковому віці, дискордантність характеру підлітків	2	-
17	Рання діагностика алкоголізму підлітків	1	-
Разом		28	-

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Анотування і конспектування першоджерел, що є необхідними для підготовки до того чи іншого змістового модуля.	9	6
2.	Соціально-психологічний тренінг як ефективний метод роботи з підлітками.	9	12
3.	Виготовити стимульний матеріал для тестів, які проводяться на лабораторних заняттях.	9	12
4.	Зробити презентації для ілюстрування лекційного матеріалу.	9	12
5.	Зробити презентації для ілюстрування семінарських занять.	9	12
6.	Розробити варіанти тестів для модульного контролю.	9	12
7.	Розв'язати психологічні задачі та кейси	9	12

8.	Розробити програму патопсихологічного обстеження пізнавальної сфери та особистісних Особливостей підлітка при підозрі у нього психопатії.	9	12
9.	Розробити програму психологічної корекції емоційних розладів у дітей або підлітків.	9	12
10.	Скласти програму патопсихологічного обстеження при підозрі неврозу у молодшого школяра.	9	
11.	Скласти програму патопсихологічного обстеження при підозрі неврозу у підлітка.	18	24
Разом:		99	126

**Критерії оцінювання навчальних досягнень
здобувачів вищої освіти під час самостійної роботи
на семінарських та практичних заняттях**

1-2 бали – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання для виконання за зразком; користується додатковими джерелами.

3 бали – знання студента є достатньо ґрунтовними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку, уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки та залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Студент виявляє вміння рецензувати відповіді інших та опрацьовувати матеріал самостійно.

4 бали – студент володіє глибокими та міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної учбової діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.

5 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити й розв'язувати проблеми, самостійно здобувати та використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдарування та нахили.

7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

1	Історичні передумови виділення патопсихології, як окремої науки, проблеми її становлення на сьогодні (порівняти трактування у зарубіжній і вітчизняній науці).
2	Дослідження проблеми дизонтогенезу у зарубіжній і вітчизняній патопсихології.
3	Реабілітаційний напрямок в роботі з дітьми-інвалідами.
4	Теоретичні моделі і методи патопсихологічного дослідження у зарубіжній і вітчизняній психології.
5	Клінічна оцінка розладів, методи дослідження нейропсихічного, психічного, соціального статусу дитини.
6	Психічне здоров'я дитини, проблеми його визначення, збереження.
7	Дослідження психічних розладів дітей як предмет вивчення у дефектології, патопсихології, дитячій психіатрії.
8	Шкільна дезадаптація як міждисциплінарна проблема.
9	Диференційна діагностика органічної деменції, розумової відсталості і затримки психічного розвитку.
10	Дослідження порушень розумової працездатності у патопсихології.
11	Дослідження порушень свідомості і самосвідомості у патопсихології.
12	Дослідження порушень емоційної сфери у патопсихології.
13	Психосоматичні захворювання як прояви межових станів психіки.
14	Основні напрямки психологічної допомоги дітям з порушеннями в розвитку.
15	Психокорекція в системі психологічної допомоги дітям з проблемами в розвитку.
16	Спеціальні школи для дітей із відхилення в психофізичному розвитку та поведінці.
17	Мета, принципи, види консультативно-корекційної роботи психолога з аномальними дітьми.
18	Розробити програму патопсихологічного діагностичного обстеження дитини при підозрі у неї розумової відсталості.
19	Розробити психокорекційні заняття з розвитку процесу сприймання у дітей з розумовою відсталістю.
20	Розробити психокорекційні заняття по розвитку процесу пам'яті у дітей з розумовою відсталістю.
21	Розробити психокорекційні заняття з розвитку наочно-дійового і наочно-образного мислення у дітей з розумовою відсталістю.
22	Розробити програму патопсихологічного діагностичного обстеження дитини при підозрі у неї затриманого психічного розвитку.
23	Розробити цикл психокорекційних занять по формуванню у дітей з ЗПР пізнавальних учбових мотивів.
24	Розробити психокорекційні заняття з дітьми з ЗПР по розвитку у них пізнавальних психічних процесів (за вибором).
25	Скласти програму психокорекції уваги дітей з синдромом дефіциту уваги та гіперактивності.

26	Патопсихологічне обстеження дитини, опитування батьків при підозрі у дитини синдрому дефіциту уваги та гіперактивності.
27	Скласти програму психологічної допомоги батькам дитини з синдромом дефіциту уваги та гіперактивності.
28	Підібрати релаксаційні вправи для дітей з синдромом дефіциту уваги та гіперактивності з книг.
29	Особливості патопсихологічного обстеження дітей з раннім дитячим аутизмом, відмінності від інших типів порушень.
30	Задачі, етапи психокорекційної роботи з дітьми з розладом спектру аутизму. Підібрати вправи, ігри для якогось етапу.

Порядок подання та захист ІНДЗ

1. Звіт про виконання ІНДЗ подається у вигляді реферату, презентації тощо.
2. ІНДЗ подається викладачу не пізніше ніж за 2 тижні до підсумкового контролю або завершення семестру.
3. Оцінка за ІНДЗ виставляється на заключному занятті (семінарському, практичному) на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом ІНДЗ. Можливий захист завдання шляхом усного звіту студента про виконану роботу або презентації.
4. Оцінка за ІНДЗ враховується при виведенні підсумкової оцінки з навчального курсу. Максимальна кількість балів – 15.

Критерії оцінювання ІНДЗ

При розробленні критеріїв оцінки за ІНДЗ береться за основу повнота і правильність виконання завдання, ступінь усвідомлення та розуміння студентом навчального матеріалу проблемного характеру; враховується здатність студента диференціювати, інтегрувати та уніфікувати отримані знання, застосовуючи наукову термінологію; уміння здійснювати самостійний пошук та використання додаткового матеріалу для глибокого, логічного і творчого аналізу вивченого; уміння творчо застосовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань; мовленнєве оформлення відповіді тощо.

1 бал – студент має початковий рівень знань і не виявляє інтерес до навчального матеріалу; механічно відтворює зміст відповідного параграфу підручника/посібника; копіює певне завдання без будь-яких власних висновків та узагальнень;

2 бали – студент виявляє первинний інтерес до навчального матеріалу; має фрагментарні навички в роботі з підручником, але самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання;

3 бали – студент знає близько половини навчального матеріалу і здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача; описує явища, процеси без пояснень їх причин; за допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, але слабо орієнтується в поняттях;

4 бали – студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє основний навчальний матеріал, але відтворює його з помилками та неточностями; здатен

з помилками й неточностями дати визначення основних понять; відповіді на додаткові питання непослідовні та нелогічні;

5 балів – студент має стійкі навички роботи з текстом підручника; може самостійно оволодіти більшою частиною навчального матеріалу; формулює поняття, наводить приклади, підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен за необхідності використовувати наочні матеріали;

6 балів – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу; може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена;

7 балів – студент самостійно відтворює домінуючу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати набуті знання при розв'язуванні психологічних задач; користується додатковими джерелами;

8 балів – студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; розуміє основоположні теорії та факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє застосовувати засвоєний матеріал у стандартних ситуаціях;

9 балів – студент уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних теоретичних положень; самостійно користується додатковими джерелами; свідомо контролює власні навчальні дії; правильно використовує термінологію; складає таблиці та схеми;

10 балів – знання студента є достатньо повними; він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно описує певні явища з точки зору їх смислового взаємозв'язку; відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими фрагментарними неточностями;

11 балів – студент уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки та залежності між явищами та фактами, розглядати виявлені закономірності, робити самостійні висновки; загалом належною мірою контролює власну учбову діяльність;

12 балів – студент володіє глибокими та міцними знаннями, здатен використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали;

13 балів – студент самостійно визначає окремі цілі власної учбової діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну щодо власної;

14 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів- доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно- наукового аналізу та прогнозу явищ;

15 балів – студент вміє ставити й розв'язувати проблеми, самостійно здобувати та використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал у будь-якій формі; активно розвиває свої обдарування та нахили; вільно висловлює перспективи у відповідній сфері досліджень.

8. Методи навчання

Лекції (традиційні, проблемні, лекція-презентація із застосуванням ІКТ), пояснення, розповідь, семінарські заняття, дискусії, практичне-орієнтоване «занурення» в ситуацію, бліц-опитування, технології психологічної допомоги,

опрацювання наукових джерел, виконання ІНДЗ.

9. Методи контролю

Поточне оцінювання: усне та письмове опитування, поточне тестування, оцінювання презентацій, ІНДЗ, самостійної роботи, підсумковий тест.

Підсумковий контроль - екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне опитування та самостійна робота						Сума		
						Підсумковий тест	ІНДЗ	
T1	T2	T3	T4	T5	T6			
5	5	5	5	5	5	55	15	100

Шкала оцінювання знань та вмінь здобувачів вищої освіти під час підсумкового контролю, яка передбачає співвідношення питомої ваги результатів поточного й проміжного контролю та результатів здачі екзамену

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою академії	Підсумкова оцінка	
			Результати поточного та проміжного контролю – коефіцієнт 0,5	Результати здачі екзамену – коефіцієнт 0,5
A	Відмінно	90 – 100	90 – 100	90 – 100
B	Добре	82 – 89	82 – 89	82 – 89
C		75 – 81	75 – 81	75 – 81
D	Задовільно	67 – 74	67 – 74	67 – 74
E		60 – 66	60 – 66	60 – 66
FX	Незадовільно	35 – 59	35 – 59	35 – 59
F		0 – 34	0 – 34	0 – 34

Критерії оцінювання за національною шкалою

Оцінка А «5» («відмінно») (90–100): студент виявляє міцні, глибокі та системні знання навчально-програмованого матеріалу; відповідь студента повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення навчального матеріалу; демонструє вміння самостійно знаходити та користуватися джерелами інформації, критично оцінювати окремі нові факти, явища, ідеї, встановлювати причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки, робити аргументовані висновки; користується широким арсеналом засобів доказів власної думки, вирішує складні проблемні завдання; виявляє варіативність мислення і раціональність у виборі способів розв'язання практичних завдань; творчо застосовує професійні вміння і

навички; вміє пов'язати теорію з практикою; володіє культурою викладу інформації, мова студента грамотна.

Оцінка В «4» («добре») (82–100): студент виявляє міцні, повні, ґрунтовні знання навчально-програмованого матеріалу; демонструє розуміння основоположних теорій і фактів, вміння аналізувати, порівнювати та систематизувати інформацію, встановлювати зв'язок з обраною професією та робити висновки; використовує загальновідомі докази у власній аргументації; вільно застосовує матеріал у стандартних ситуаціях; відповідь студента в цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована, однак при відповіді та виконанні практичних завдань допускає несуттєві помилки; рівень мовленнєвої культури відповідає загальноприйнятим нормам.

Оцінка С «4» («добре») (75–81): студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, проте його знання недостатньо глибокі та осмислені; відповідь на рівні загальних уявлень про предмет; демонструє деяке порушення логічності й послідовності викладу матеріалу; виявляє вміння частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити певні, але неконкретні й неточні висновки; не вміє пов'язати теоретичні положення з практикою; має фрагментарні навички в роботі з джерелами інформації; виявляє невисоку культуру викладу знань.

Оцінка Д «3» («задовільно») (67–74): студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє елементарні знання фактичного матеріалу; викладає матеріал уривчастими реченнями, при відповіді допускає суттєві помилки, які не здатен виправити після коректування запитань; недостатньо володіє розумовими операціями; відсутні уміння і навички у роботі з джерелами інформації; не вміє логічно мислити та викласти свою думку.

Оцінка Е «3» («задовільно») (60–66): має мінімально достатні знання з дисципліни, зі значними помилками; у загальному недостатньо орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не досить впевнено, з суттєвими помилками застосовує знання у практичних ситуаціях.

Оцінка Ф «2» (35–59) (з можливістю повторного складання): студент не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не виявляє навичок застосовування знань у практичних ситуаціях; демонструє; не виявляє творчі уміння застосування знань, навичок у навчально-дослідній та практичній діяльності.

Оцінка FX «2» («незадовільно») (0–34) (з обов'язковим повторним курсом): не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не виявляє навичок застосовування знань у практичних ситуаціях.

11. Методичне забезпечення

Навчально-методичного забезпечення, періодичні видання, посібники, мультимедійні презентації за змістом тем.

12. Рекомендована література

Основна

1. Корнієнко В. В. Патопсихологія : навч. посіб. Дніпро : ДДУВС, 2023. 120 с.
2. Кричківська Т. Д. Психологія аномального розвитку. Київ : КНТ, 2022. 165 с.
3. Мельник А. П. Патопсихологія та спецпрактикум з клінічної психодіагностики : навч.- метод. посіб. / уклад. Антоній Петрович Мельник, Людмила Іванівна Магдисюк, Тамара Іванівна Дучимінська Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 152 с.
4. Османова А. М., Хорунженко Г. В. Патопсихологія : навч.-метод. посібн. Київ : Талком, 2022. 188 с.
5. Шкарлатюк К. І. Патопсихологія : навч. посіб. Луцьк : ВежаДрук, 2022. 155 с.

Додаткові

1. Атемасова О.А. Практична психологія. Старший дошкільний вік. Алгоритм вирішення дитячих проблем. Харків : Вид-во «Ранок», 2022. 176 с.
2. Галецька І. Клініко-психологічне дослідження. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 242 с.
3. Дуткевич Т. В. Дитяча розвивально-корекційна психологія. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 304 с.
4. Кравченко Г.Ю. Інклюзивна освіта в ДНЗ. Харків : Вид-во «Ранок», 2021. 176 с.
5. Чагарна С. Є. Патопсихологія : методичні рекомендації до самостійної та індивідуальної роботи студентів. Луцьк : Вежа-Друк, 2014. 44 с.
6. Чаркіна О. А. Навчально-методичний посібник з курсу «Психологія аномального розвитку та основи психогенетики» для студентів-бакалаврів 4 курсу (8 семестр) спеціальності 053 «Психологія». Кривий Ріг : Вид-во КДПУ, 2021. 70 с.
7. Шульженко Д. І. Основи психологічної корекції аутистичних порушень у дітей. Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2020. 385 с.
8. Madina Jalilova. Forms and types symptoms and degrees of speech defects of children in need of assistance. The American Journal of Interdisciplinary Innovations Research. Volume04Issue11- 2022

Інформаційні ресурси

1. «Медична психологія» - щоквартальний науковий медичний журнал. <http://www.mps.kh.ua/>.
2. Психосоматична медицина та загальна практика. <https://uk.e-medjournal.com/index.php/psp>
3. Електронний науковий журнал “Перспективи та інновації науки (Серія «Психологія», Серія «Педагогіка», Серія «Медицина»)” . <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/index>.
4. Мельник А. П. Патопсихологія та спецпрактикум з клінічної психодіагностики : навч.-метод. посіб. / уклад. Антоній Петрович Мельник, Людмила Іванівна Магдисюк, Тамара Іванівна Дучимінська. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 152 с. https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18828/1/patopsyhol_spetsprakt.pdf
5. Мартинюк І. А. Патопсихологія. Навчальний посібник. <https://library.nusta.edu.ua/depositary/>
6. Шкарлатюк К. І. Патопсихологія <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/20998/1/Patopsykholohiia.pdf>

